

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Комісії з атестації

від 29 квітня 2026 року № 3/6

ПРОГРАМА ІСПИТУ
УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК
2027 – 2028

ЗМІСТ

1.	ВСТУП ДО ПРОГРАМИ ІСПИТУ	3
2.	ОСНОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	3
3.	ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ РІВНІ	4
4.	ЗАГАЛЬНА ПРОГРАМА ІСПИТУ	4
5.	ДЕТАЛІЗОВАНА ПРОГРАМА ІСПИТУ	6
6.	ПЕРЕЛІК ЗМІН У ПРОГРАМІ ІСПИТУ	14
7.	ФОРМА, ТРИВАЛІСТЬ І СТРУКТУРА ІСПИТУ	15
8.	ЗВ'ЯЗОК МІЖ ІСПИТОМ «УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК» ТА ІНШИМИ ІСПИТАМИ.....	15
9.	НАСТАНОВИ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА НАВИЧОК.....	15
10.	НАВЧАЛЬНІ ГОДИНИ	15
11.	СТРУКТУРА АТЕСТАЦІЇ АУДИТОРА	16

1. ВСТУП ДО ПРОГРАМИ ІСПИТУ

Програма іспиту «Управлінський облік» (далі – іспит) поділяється на шість розділів і містить теми від розкриття сутності, джерел і призначення управлінської інформації, аналізу даних і статистичних методів, методів обліку витрат, бюджетування, нормативного калькулювання до оцінки ефективності діяльності. Програма іспиту націлена на формування знань та розуміння методів управлінського обліку як інструментарію менеджера при плануванні, контролі та моніторингу результатів різноманітних аспектів господарської діяльності.

2. ОСНОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Після успішного складання іспиту кандидати в аудитори матимуть змогу:

- А. Пояснювати сутність, джерела та мету управлінської інформації
- Б. Пояснювати і застосовувати статистичні методи, узагальнювати та аналізувати дані
- В. Пояснювати та застосовувати методи обліку витрат і калькулювання собівартості
- Г. Складати бюджети для планування та контролю
- Д. Порівнювати фактичні витрати з нормативними та аналізувати наявні відхилення
- Е. Пояснювати та застосовувати методи оцінки ефективності та здійснювати моніторинг ефективності бізнесу

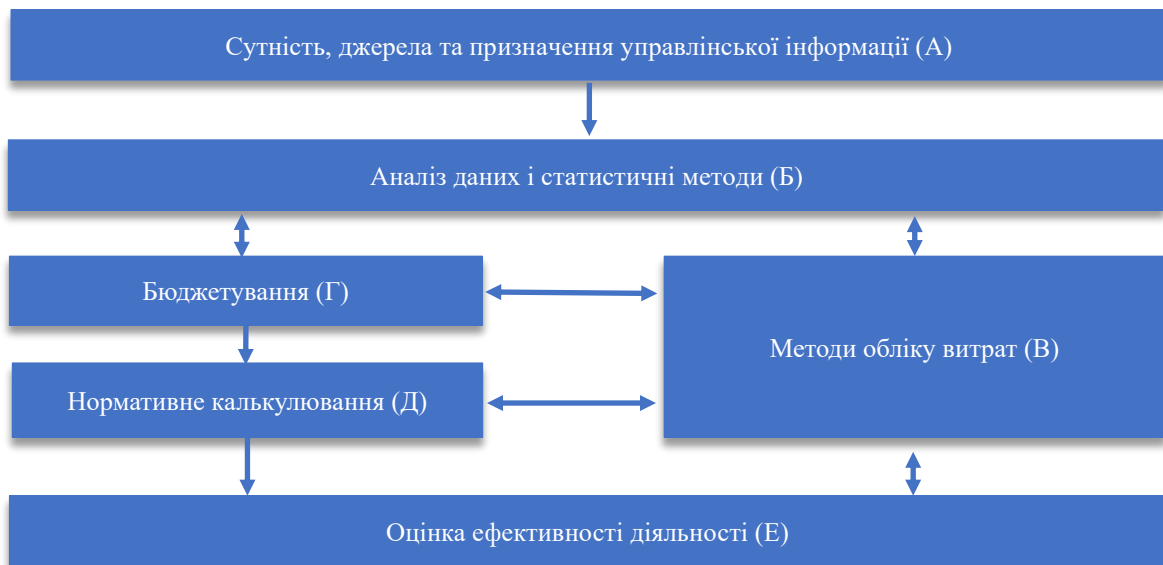

Схема 1. Взаємозв'язки між основними компетентностями програми

Ця схема може використовуватися як допоміжний засіб для структурованого планування навчання та підготовки до іспиту.

3. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ РІВНІ

Програма призначена для поступового розкриття знань, умінь і професійних навичок, які кандидат в аудитори демонструє під час здобуття кваліфікації аудитора.

Конкретні знання та навички, які повинен мати кандидат в аудитори, оцінюються на одному з двох інтелектуальних рівнів:

Рівень 1	Знання [З]
Рівень 2	Навички [Н]

Наведені інтелектуальні рівні пов'язані між собою, що дозволяє отримати об'єктивну оцінку прикладних знань і навичок, які демонструються під час складання іспиту.

У кінці кожного питання деталізованої програми зазначається індекс [З] або [Н], що вказує на інтелектуальну глибину, на якій питання може бути оцінено під час іспиту.

4. ЗАГАЛЬНА ПРОГРАМА ІСПИТУ

A. Сутність, джерела та призначення управлінської інформації

1. Облік для управління
2. Джерела даних
3. Класифікація витрат
4. Подання інформації

Б. Аналіз даних і статистичні методи

1. Методи вибірки
2. Аналітичні методи в бюджетуванні та прогнозуванні
3. Узагальнення та аналіз даних
4. Електронні таблиці

В. Методи обліку витрат

1. Облік витрат на матеріали, оплату праці і накладних витрат
2. Калькулювання з повним розподілом витрат та калькулювання за змінними витратами
3. Методи обліку витрат за замовленнями і процесами
4. Альтернативні принципи обліку витрат

Г. Бюджетування

1. Сутність та мета бюджетування
2. Підготовка бюджету
3. Гнучкі бюджети
4. Бюджетування капітальних витрат та оцінка інвестицій
5. Бюджетний контроль і звітування
6. Поведінкові аспекти бюджетування

Д. Нормативне калькулювання (стандарт-костинг)

1. Система нормативного калькулювання (стандарт-костингу)
2. Розрахунок та аналіз відхилень
3. Звірка бюджетного та фактичного прибутку

Е. Оцінка ефективності діяльності

1. Оцінка результатів діяльності – огляд
2. Оцінка результатів діяльності – застосування
3. Скорочення витрат і підвищення вартості
4. Контроль за ефективністю діяльності та звітування

5. ДЕТАЛІЗОВАНА ПРОГРАМА ІСПИТУ

A. Сутність, джерела та призначення управлінської інформації

1. Облік для управління

- 1.1. Опис мети та ролі обліку витрат та управлінського обліку на підприємстві. [3]
- 1.2. Аналіз вимог до системи управлінського обліку на підприємстві. [3]
- 1.3. Пояснення відмінностей між стратегічним, тактичним та операційним плануванням. [3]
- 1.4. Опис основних управлінських процесів: планування, прийняття рішень та контролю. [3]
- 1.5. Порівняння фінансового і управлінського обліку. [Н]
- 1.6. Опис відмінностей між даними та інформацією. [3]
- 1.7. Ідентифікація та пояснення ознак якісної (досконалої) інформації. [Н]
- 1.8. Пояснення обмежень управлінської інформації при прийнятті рішень. [Н]

2. Джерела даних

- 2.1. Опис трьох основних джерел даних: машинних, транзакційних, людських. [3]
- 2.2. Опис і визначення джерел і категорій інформації, включаючи внутрішню та зовнішню, первинну та вторинну інформації. [Н]
- 2.3. Пояснення використання та обмежень оприлюдненої інформації (включно з Інтернет). [3]
- 2.4. Визначення витрат на збір даних і формування інформації для управлінського обліку. [Н]

3. Класифікація витрат

- 3.1. Пояснення напрямів класифікації витрат для цілей оцінки запасів і визначення фінансового результату, прийняття управлінських рішень і контролю. [3]
- 3.2. Пояснення та приклади виробничих і невиробничих витрат, і значення цієї класифікації для оцінки запасів і випуску продукції. [3]
- 3.3. Опис невиробничих витрат – адміністративних витрат, витрат на маркетинг і збут, фінансових витрат. [3]
- 3.4. Пояснення виробничих витрат – витрат на матеріали, оплату праці та накладних витрат. [3]
- 3.5. Класифікації витрат для аналізу, в т.ч.: за функцією, за зв'язком із собівартістю продукту (прямі/непрямі), за зв'язком із обсягом діяльності (постійні/змінні, ступінчасті (напівпостійні) та напівзмінні витрати). [3]
- 3.6. Класифікації витрат для прийняття управлінських рішень: релевантні / нерелевантні, диференціальні, альтернативні, дискреційні та обов'язкові, і застосування цих класифікацій. [3]
- 3.7. Опис та графічне зображення різних типів поведінки витрат. [Н]
- 3.8. Ідентифікація та опис об'єктів витрат, калькуляційних одиниць і центрів витрат. [Н]
- 3.9. Пояснення відмінностей між центрами витрат, доходу, прибутку та інвестицій. [3]
- 3.10. Опис відмінностей інформаційних запитів центрів витрат, доходу, прибутку та інвестицій. [3]

4. Подання інформації

- 4.1. Підготовка письмових звітів, що представляють управлінську інформацію у відповідних форматах з урахуванням її призначення. [Н]
- 4.2. Використання візуалізації даних і подання інформації з використанням таблиць, схем, діаграм і графіків (гістограм, лінійних графіків, кругових діаграм і графіків розсіювання). [Н]

- 4.3. Інтерпретація поданої у таблицях, діаграмах та графіках інформації, представленої в управлінських звітах. [Н]

Б. Аналіз даних і статистичні методи

1. Методи вибірки

- 1.1. Пояснення методів вибірки (випадкова, систематична, стратифікована, багатоступенева, кластерна та квотна). [З]
- 1.2. Вибір відповідних методів вибірки в конкретній ситуації. [Н]. (Примітка: формування вибірок в іспиті не розглядається)

2. Аналітичні методи в бюджетуванні та прогнозуванні

- 2.1. Пояснення структури лінійної залежності та лінійного рівняння (першого ступеню). [Н]
- 2.2. Застосування методу «вищої/нижчої точки» для розподілу витрат на постійні та змінні, включно з випадками напівзмінних і ступінчатих напівпостійних витрат. [Н]
- 2.3. Пояснення переваг і недоліків «методу вищої/нижчої точки» при оцінці витрат. [Н]
- 2.4. Побудова діаграми розсіювання (дисперсії) та лінії найкращої відповідності. [Н]
- 2.5. Аналіз даних щодо витрат:
- 2.5.1. Пояснення концепції коефіцієнта кореляції та коефіцієнта детермінації. [З]
  - 2.5.2. Розрахунок та інтерпретація коефіцієнту кореляції та коефіцієнту детермінації. [Н]
  - 2.5.3. Визначення лінійної функції за допомогою регресійного аналізу та інтерпретація його результатів. [Н]
- 2.6. Застосування коефіцієнту лінійної регресії для прогнозування витрат та доходів. [Н]
- 2.7. Трансформація історичних і прогнозних даних для передбачення цін. [Н]
- 2.8. Пояснення переваг і недоліків лінійно-регресійного аналізу. [Н]
- 2.9. Розрахунок ковзної середньої. [Н]
- 2.10. Пояснення принципів аналізу часових рядів (циклічність, тренд, сезонність, випадкові елементи). [Н]
- 2.11. Розрахунок тренду та сезонних коливань з використанням коефіцієнтів регресії. [Н]
- 2.12. Використання трендів і сезонних коливань (адитивні й мультиплікативні) при складанні прогнозних бюджетів. [Н]
- 2.13. Пояснення переваг і недоліків аналізу часових рядів. [З]
- 2.14. Пояснення мети показників індексів для однієї або декількох змінних. [Н]
- 2.15. Розрахунок простих індексів для однієї або декількох змінних включно з індексами цін Ласпейреса та Пааше. [Н]
- 2.16. Опис життєвого циклу продукту та пояснення його значення для прогнозування. [З]

3. Узагальнення та аналіз даних

- 3.1. Опис п'яти характеристик «big data» (обсяг, різноманітність, швидкість, цінність, достовірність). [З]
- 3.2. Пояснення трьох типів даних «big data»: структурованих, напівструктурованих і неструктурованих. [З]
- 3.3. Опис основних способів використання «big data» і аналізу даних. [З]
- 3.4. Опис двох типів даних: категоріальні (номінальні та порядкові) й числові (безперервні та дискретні). [З]

- 3.5. Пояснення термінів «deskриптивний (описовий) аналіз» та аналіз висновків (інференційний аналіз). [З]
  - 3.6. Розрахунок середнього значення, моди та медіани для згрупованих даних та середнього значення для незгрупованих даних. [Н]
  - 3.7. Розрахунок показників дисперсії, включаючи дисперсію, стандартне відхилення і коефіцієнт варіації для згрупованих і незгрупованих даних. [Н]
  - 3.8. Розрахунок очікуваної вартості використання об'єкта при прийнятті рішень. [Н]
  - 3.9. Пояснення властивостей нормального розподілу. [Н]
  - 3.10. Інтерпретація графіків і таблиць нормального розподілу. [Н]
4. Електронні таблиці
- 4.1. Пояснення ролі та особливостей комп'ютерних електронних таблиць. [З]
  - 4.2. Визначення сфер застосування комп'ютерних електронних таблиць та їх використання в процесі аналізу даних, обліку витрат, розрахунку собівартості та в управлінському обліку. [Н]

В. Методи обліку витрат

1. Облік витрат на матеріали, оплату праці і накладних витрат
  - 1.1. Облік витрат на матеріали
    - 1.1.1. Опис систем замовлення, надходження та відпуску матеріалів зі складу. [З]
    - 1.1.2. Опис процедур контролю фізичної та бухгалтерської наявності запасів для унеможливлення розбіжностей і втрат. [З]
    - 1.1.3. Пояснення записів і залишків на рахунку обліку матеріальних запасів. [З]
    - 1.1.4. Ідентифікація, пояснення та розрахунок вартості замовлення і зберігання запасів, включно з буферними залишками. [Н]
    - 1.1.5. Розрахунок і пояснення оптимального розміру замовлень запасів. [Н]
    - 1.1.6. Розрахунок оптимального розміру замовлення при наявності знижок. [Н]
    - 1.1.7. Розрахунок мінімальних витрат при систематичному поповненні запасів. [Н]
    - 1.1.8. Опис і застосування відповідних методів визначення рівня запасів для поновлення за умови обмеження у часі виконання замовлення. [Н]
    - 1.1.9. Розрахунок вартості залишків запасів на кінець періоду з використанням методів FIFO та середньозваженої собівартості. [Н]
    - 1.1.10. Пояснення закупівель «точно в строк» як підходу до управління запасами, його переваг і недоліків. [З]
  - 1.2. Облік витрат на оплату праці: [Н]
    - 1.2.1. Розрахунок прямих і непрямих витрат на оплату праці
    - 1.2.2. Пояснення й застосування систем оплати праці та обліку виробітку
    - 1.2.3. Складання бухгалтерських записів з нарахування заробітної плати з урахуванням виробітку
    - 1.2.4. Опис і застосування різних методів оплати праці, включно з погодинною, відрядною, індивідуальною та колективною системами матеріального заохочення
    - 1.2.5. Розрахунок рівня та аналіз витрат і причин плинності кадрів
    - 1.2.6. Пояснення та розрахунок показників продуктивності праці, потужності та обсягу виробництва (виробітку)

- 1.2.7. Інтерпретація бухгалтерських записів з нарахування заробітної плати
- 1.3. Облік накладних витрат
  - 1.3.1. Пояснення різниці між прямими і непрямими накладними витратами. [З]
  - 1.3.2. Застосування процедур визначення ставок поглинання (розподілу) виробничих накладних витрат. [Н]
  - 1.3.3. Розподіл виробничих накладних витрат між центрами витрат з використанням відповідної бази. [Н]
  - 1.3.4. Перерозподіл витрат центрів обслуговування на центри витрат, включно з методом взаємного надання послуг. [Н]
  - 1.3.5. Вибір, застосування та обґрунтування відповідної бази для ставок поглинання (розподілу) накладних витрат. [Н]
  - 1.3.6. Підготовка бухгалтерських записів для виробничих накладних витрат. [Н]
  - 1.3.7. Розрахунок і пояснення недорозподілених і надлишково розподілених накладних витрат. [Н]
2. Калькулювання з повним розподілом витрат та калькулювання за змінними витратами
  - 2.1. Пояснення важливості та застосування концепції внеску на покриття / контрибуції / маржі. [З]
  - 2.2. Пояснення впливу калькулювання з повним розподілом витрат і калькулювання за змінними витратами на оцінку запасів та визначення прибутку. [Н]
  - 2.3. Розрахунок прибутку та збитку при калькулюванні з повним розподілом витрат і калькулюванні за змінними витратами. [Н]
  - 2.4. Звірка прибутку чи збитку, розрахованого при калькуляції з повним розподілом витрат та калькуляції за змінними витратами. [Н]
  - 2.5. Опис переваг і недоліків калькулювання з повним розподілом витрат та калькулювання за змінними витратами. [З]
3. Методи обліку витрат за замовленнями і процесами
  - 3.1. Позамовне калькулювання
    - 3.1.1. Пояснення особливостей позамовного калькулювання за виробами та партіями. [З]
    - 3.1.2. Опис ситуацій, в яких доцільно використовувати позамовне калькулювання. [З]
    - 3.1.3. Підготовка бухгалтерських записів про витрати при позамовному калькулюванні. [Н]
    - 3.1.4. Визначення собівартості при позамовному калькулюванні за виробами та партіями. [Н]
  - 3.2. Попроцесне калькулювання
    - 3.2.1. Опис характеристик попроцесного калькулювання. [З]
    - 3.2.2. Опис ситуацій доцільності використання попроцесного калькулювання. [Н]
    - 3.2.3. Пояснення понять нормативних і понаднормативних збитків і доходів. [З]
    - 3.2.4. Розрахунок і пояснення концепції еквівалентних одиниць. [Н]
    - 3.2.5. Визначення спільних продуктів комплексного виробництва та побічних продуктів. [З]
    - 3.2.6. Оцінка вартості спільних продуктів комплексного виробництва у точці розподілу і оцінка побічних продуктів. [Н]
    - 3.2.7. Оцінка вигід від подальшої переробки. [Н]
  - 3.3. Калькулювання витрат (собівартості) при наданні послуг

- 3.3.1. Визначення особливостей суб'єктів господарювання, що надають послуги. [З]
- 3.3.2. Визначення ситуацій, в яких доцільно використовувати калькуляцію вартості послуг. [З]
- 3.3.3. Визначення показників собівартості в ситуаціях надання послуг. [Н]
- 3.3.4. Проведення аналізу собівартості послуг у простих ситуаціях. [Н]

4. Альтернативні принципи обліку витрат

- 4.1. Пояснення калькулювання за видами діяльності (ABC), цільового калькулювання (Target costing), калькулювання життєвого циклу продукту. [З]
- 4.2. Опис відмінностей альтернативних методів управління витратами від традиційних методів калькулювання (розрахунок не вимагається). [З]

Г. Бюджетування

1. Сутність та мета бюджетування

- 1.1. Пояснення причин застосування бюджетування. [З]
- 1.2. Опис циклу планування та контролю в підприємствах. [З]
- 1.3. Пояснення адміністративних процедур процесу бюджетування. [З]
- 1.4. Опис етапів процесу бюджетування (включаючи джерела відповідних даних, планування та узгодження проектів бюджетів, призначення прогнозів та їх зв'язок з бюджетуванням). [Н]

2. Підготовка бюджету

- 2.1. Пояснення важливості принципових чинників при формуванні бюджету. [З]
- 2.2. Складання бюджету продажів. [Н]
- 2.3. Складання функціональних бюджетів (виробництва, закупівлі та використання матеріалів, праці, змінних і постійних накладних витрат). [Н]
- 2.4. Складання бюджету грошових потоків. [Н]
- 2.5. Складання Генерального бюджету (Прогнозних Звіту про прибутки та збитки та Звіту про фінансовий стан). [Н]
- 2.6. Пояснення прикладів аналізу ймовірного розвитку подій, сценарного планування. [Н]
- 2.7. Опис впливу загальноекономічних умов на витрати/доходи при складанні бюджету. [З]
- 2.8. Пояснення важливості врахування нефінансових показників при підготовці бюджету. [З]

3. Гнучкі бюджети

- 3.1. Пояснення важливості гнучких бюджетів для процесу контролю. [З]
- 3.2. Пояснення недоліків статичного бюджету для процесу контролю. [З]
- 3.3. Визначення ситуацій, коли доцільним є контроль за допомогою статичного та гнучких бюджетів. [Н]
- 3.4. Складання бюджету для певного рівня обсягу діяльності. [Н]

4. Бюджетування капітальних витрат та оцінка інвестицій

- 4.1. Обґрунтування важливості планування та контролю капітальних інвестицій. [З]
- 4.2. Опис відмінностей між капітальними та некапітальними витратами. [З]
- 4.3. Опис вихідних чинників і кроків процесу складання бюджету капітальних витрат. [Н]
- 4.4. Пояснення відмінностей між ставками простого та складного проценту та між номінальною та ефективною ставками. [Н]

- 4.5. Пояснення процесів нарахування складних відсотків (компаундингу) і дисконтування. [Н]
  - 4.6. Пояснення різниці між грошовим потоком і прибутком й релевантності грошового потоку для оцінки капітальних інвестицій. [З]
  - 4.7. Визначення та оцінка релевантних грошових потоків для окремих інвестиційних рішень. [Н]
  - 4.8. Пояснення та приклади застосування методу дисконтування грошових потоків при розрахунку чистої приведеної вартості (NPV) і внутрішньої ставки доходності (IRR). [Н]
  - 4.9. Розрахунок поточної вартості з використанням формул ануїтету та перпентуїтету (безстрокового ануїтету). [Н]
  - 4.10. Розрахунок NPV, IRR та періоду окупності (при дисконтованих і недисконтованих грошових потоках). [Н]
  - 4.11. Пояснення результатів розрахунку NPV, IRR і періоду окупності. [Н]
5. Бюджетний контроль і звітування
- 5.1. Розрахунок простих відхилень гнучкого та статичного бюджетів від фактичних продажів, витрат і прибутку. [Н]
  - 5.2. Обговорення відносної значущості відхилень. [З]
  - 5.3. Пояснення можливих дій щодо усунення відхилень. [З]
  - 5.4. Пояснення концепції обліку за центрами відповідальності та її важливості для процесу контролю. [З]
  - 5.5. Пояснення принципу контрольованості. [З]
  - 5.6. Пояснення концепції контрольованих і неконтрольованих витрат. [З]
  - 5.7. Складання звітів про виконання бюджету з наданням рекомендацій контрольних заходів. [Н]
6. Поведінкові аспекти бюджетування
- 6.1. Пояснення важливості мотивації в процесі оцінки ефективності діяльності. [З]
  - 6.2. Ідентифікація чинників, що впливають на мотивацію, у процесі бюджетного планування та контролю. [З]
  - 6.3. Пояснення впливу мотивації на досягнення менеджерами цільових показників. [З]
  - 6.4. Опис схем стимулювання менеджерів. [З]
  - 6.5. Пояснення підходів «Зверху донизу» та «Знизу догори» при бюджетуванні. [З]

Д. Нормативне калькулювання (стандарт костинг)

1. Система нормативного калькулювання (стандарт-костингу)
  - 1.1. Пояснення мети та принципів нормативного калькулювання (стандарт-костингу). [З]
  - 1.2. Пояснення відмінностей між нормативним калькулюванням (стандарт-костингу) і калькулюванням за змінними витратами та калькулюванням з повним поглинанням витрат. [З]
  - 1.3. Розрахунок нормативних витрат на одиницю при калькулюванні за змінними витратами та калькулюванні з повним поглинанням витрат. [Н]
2. Розрахунок та аналіз відхилень
  - 2.1. Розрахунок відхилень за ціною реалізації та обсягом реалізації. [Н]
  - 2.2. Розрахунок загального відхилення за матеріалами, відхилення за кількістю використаних матеріалів і відхилення за ціною матеріалів. [Н]

- 2.3. Розрахунок загального відхилення за працею, відхилення за ставкою оплати праці та відхилення за ефективністю праці. [Н]
- 2.4. Розрахунок загального відхилення за змінними накладними витратами, відхилення за затратами на змінні накладні витрати та відхилення змінних накладних витрат за ефективністю. [Н]
- 2.5. Розрахунок загального відхилення за постійними накладними витратами, відхилення постійних накладних витрат за обсягом виробництва і ефективністю виробництва. [Н]
- 2.6. Інтерпретація відхилень. [Н]
- 2.7. Пояснення чинників відхилень, що мають бути розглянуті перед аналізом відхилень, пояснення можливих причин їх виникнення та заходів щодо контролю. [Н]
- 2.8. Аналіз взаємозв'язків між відхиленнями. [Н]
- 2.9. Розрахунок фактичних або нормативних показників за наданими відхиленнями. [Н]
- 3. Звірка бюджетного та фактичного прибутку
  - 3.1. Звірка бюджетного та фактичного прибутку в системі нормативного калькулювання з повним поглинанням витрат. [Н]
  - 3.2. Звірка бюджетного та фактичного прибутку або внеску на покриття/маржі/контрибуції в системі калькулювання за нормативними змінними витратами. [Н]

Е. Оцінка ефективності діяльності

- 1. Оцінка результатів діяльності – огляд
  - 1.1. Обґрунтування значення формулювання місії та її роль при оцінці результатів діяльності. [3]
  - 1.2. Пояснення стратегічних, операційних і тактичних цілей та їх ролі у процесі оцінки результатів діяльності. [3]
  - 1.3. Обґрунтування впливу економічних і ринкових чинників на оцінку результатів діяльності. [3]
  - 1.4. Пояснення впливу державного регулювання на оцінку результатів діяльності. [3]
  - 1.5. Пояснення впливу нефінансових показників на оцінку результатів діяльності підприємства. [3]
- 2. Оцінка результатів діяльності – застосування
  - 2.1. Пояснення та розрахунок фінансових показників (прибутковість, ліквідність, співвідношення запозиченого та власного капіталу) і нефінансових показників оцінки результатів діяльності. [Н]
  - 2.2. Перспективи «збалансованої системи показників» (BSC)
    - 2.2.1. Обговорення переваг і обмежень «Збалансованої системи показників». [3]
    - 2.2.2. Опис показників ефективності діяльності для фінансових, клієнтських, внутрішніх бізнес-процесів, інновацій та навчання. [Н]
    - 2.2.3. Обговорення критичних чинників успіху та ключових показників оцінки результатів діяльності, а також їх зв'язок з цілями і місією. [3]
    - 2.2.4. Визначення критичних чинників успіху та ключових показників оцінки результатів діяльності в конкретних ситуаціях. [Н]
  - 2.3. Економічність, продуктивність та ефективність
    - 2.3.1. Пояснення концепції економічності, продуктивності та ефективності. [3]
    - 2.3.2. Опис показників оцінки результатів діяльності щодо економічності, продуктивності та ефективності для конкретних ситуацій. [Н]
    - 2.3.3. Визначення показників економічності, продуктивності та ефективності для конкретних ситуацій. [Н]

- 2.3.4. Пояснення важливості показників економічності, продуктивності та ефективності. [З]
- 2.3.5. Розрахунок показників економічності, продуктивності і ефективності для конкретних ситуацій. [Н]
- 2.4. Використання ресурсів
  - 2.4.1. Опис показників для оцінки використання ресурсів у сфері послуг та у виробництві. [З]
  - 2.4.2. Обґрунтування показників використання ресурсів для конкретних ситуацій. [Н]
- 2.5. Прибутковість
  - 2.5.1. Розрахунок показників рентабельності інвестицій (ROI) та залишкового доходу. [Н]
  - 2.5.2. Пояснення переваг і недоліків показників рентабельності інвестицій (ROI) та залишкового доходу. [З]
- 2.6. Якість обслуговування / надання послуг
  - 2.6.1. Пояснення оцінки ефективності дальності у сфері послуг і виробництві. [Н]
  - 2.6.2. Опис показників ефективності діяльності для сфери послуг. [Н]
  - 2.6.3. Пояснення загального управління якістю (TQM) як методу управління якістю. [З]
- 3. Скорочення витрат і підвищення вартості
  - 3.1. Порівняння процесу контролю витрат із процесом скороченням витрат. [З]
  - 3.2. Опис та оцінка методів скорочення витрат. [Н]
  - 3.3. Опис та оцінка значення аналізу вартості. [Н]
- 4. Контроль за ефективністю діяльності та звітування
  - 4.1. Обґрунтування важливості нефінансових показників оцінки результатів діяльності. [З]
  - 4.2. Пояснення зв'язку між оцінкою результатів діяльності у коротко - та довгостроковій перспективі. [З]
  - 4.3. Обґрунтування показників ефективності діяльності у сфері послуг і виробництві. [З]
  - 4.4. Обґрунтування показників ефективності діяльності менеджерів і пояснення проблем, які виникають у такому процесі. [З]
  - 4.5. Пояснення значення бенчмаркінгу в оцінці ефективності діяльності. [З]
  - 4.6. Складання звітів з наданням рекомендацій менеджерам для удосконалення ключових сфер розвитку діяльності. [Н]

6. ПЕРЕЛІК ЗМІН У ПРОГРАМІ ІСПИТУ

Програма іспиту періодично переглядається, щоби вона повністю відповідала потребам заінтересованих сторін, таких як роботодавці, кандидати в аудитори, регуляторні та наглядові органи та освітні заклади.

Основні зміни в загальній і деталізованій програмі іспиту порівняно з попередньою програмою підсумовані в таблиці нижче:

Розділ	Пункт	Предметна область	Зміст змін
Б	2.16	Опис життєвого циклу продукту та пояснення його значення для прогнозування	Додано з метою актуалізації програми
В	3.1	Позамовне калькулювання	Виключено «Аналіз доцільності калькулювання за виробами та за партіями»
В	3.2	Попроцесне калькулювання	Виключено «Розрахунок витрат на одиницю продукції, переданої на інший процес» і «Розподіл витрат на обробку між незавершеним виробництвом і готовою продукцією з використанням методів середньозваженої собівартості та FIFO»
В	4.1	Пояснення калькулювання за видами діяльності (ABC), цільового калькулювання (Target costing), калькулювання життєвого циклу продукту	Виключено «та всеосяжного управління якістю (TQM)»
В	4.2	Опис відмінностей альтернативних методів управління витратами від традиційних методів калькулювання (розрахунок не вимагається)	Виключено «калькулювання за видами діяльності (ABC), цільового калькулювання, калькулювання життєвого циклу продукту та всеосяжного управління якістю (TQM)»
В	4.3	Альтернативні принципи обліку витрат	Виключено «Пояснення особливостей калькулювання собівартості «Кайзен-костинг» у системі безперервного удосконалення»
В	4.4	Альтернативні принципи обліку витрат	Виключено «Опис відмінностей між системами калькулювання «Кайзен-костинг» та калькулювання цільових витрат (Target costing)»
Г	6.5	Поведінкові аспекти бюджетування	Виключено «Аналіз переваг і недоліків командного підходу до бюджетування»
Е	4.4	Контроль за ефективністю діяльності та звітування	Виключено «Обґрунтування показників ефективності діяльності для неприбуткових організацій та організацій публічного сектору»

7. ФОРМА, ТРИВАЛІСТЬ І СТРУКТУРА ІСПИТУ

Іспит поєднує тестові питання і вирішення ситуаційних завдань. Іспит міститиме як обчислювальні, так і дискурсивні елементи.

Іспит складається державною мовою у паперовій формі та триває три години. Перед початком іспиту кандидатам надається 15 хвилин для ознайомлення з інструкціями щодо проведення іспиту та екзаменаційним завданням.

Протягом часу, відведеного для складання іспиту, кандидати в аудитори можуть самостійно обирати зручну для себе послідовність виконання завдань.

Іспит містить дві частини А і Б, обов'язкові для виконання.

Частина А містить 35 тестових запитань, кожне з яких оцінюється у 2 бали. Усього 70 балів.

Частина Б містить три окремих практичних ситуації, кожна з яких оцінюється максимально у 10 балів. Усього 30 балів.

Усі тести і завдання можуть охоплювати будь-які розділи деталізованої програми іспиту.

Загальна оцінка іспиту становить 100 балів. Мінімальна кількість балів, яка забезпечує успішне складання іспиту, становить 50 балів.

8. ЗВ'ЯЗОК МІЖ ІСПИТОМ «УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК» ТА ІНШИМИ ІСПИТАМИ

Іспит «Управлінський облік» є одним з теоретичних іспитів. Теоретичні іспити в структурі атестації аудиторів кандидатами в аудитори складаються у довільному порядку (з урахуванням зарахування теоретичних знань). Кандидат в аудитори самостійно обирає послідовність складання іспитів і, за необхідності, враховує зв'язок між іспитами.

Програма іспиту «Управлінський облік» формує базові знання, необхідні в подальшому для здачі іспиту «Управління ефективністю діяльності».

Кваліфікаційний іспит у відповідній частині базується на іспиті «Управлінський облік».

9. НАСТАНОВИ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА НАВИЧОК

Під час іспиту перевіряються знання та навички за усіма темами, що містяться в деталізованій програмі.

У рамках конкретного іспиту оцінюються знання з питань, які були оприлюднені не пізніше ніж за 12 місяців до дати іспиту.

10. НАВЧАЛЬНІ ГОДИНИ

Програма іспиту не передбачає і не рекомендує певну кількість навчальних годин для підготовки до його складання. Це зумовлено тим, що підхід до навчання для різних осіб та організацій може суттєво відрізнятися через широкий спектр особистих, професійних та освітніх обставин, в яких знаходяться кандидати в аудитори.

Кожен кандидат в аудитори має право самостійно обрати порядок та спосіб здобуття необхідних знань та практичних навичок.

11. СТРУКТУРА АТЕСТАЦІЇ АУДИТОРА

Аудитором може бути визнана фізична особа, яка має вищу освіту, підтвердила високий рівень теоретичних знань та професійну компетентність шляхом успішного складення відповідних теоретичних іспитів за дев'ятьма напрямками та кваліфікаційного іспиту та пройшла практичну трирічну підготовку із провадження аудиторської діяльності (схема 2).

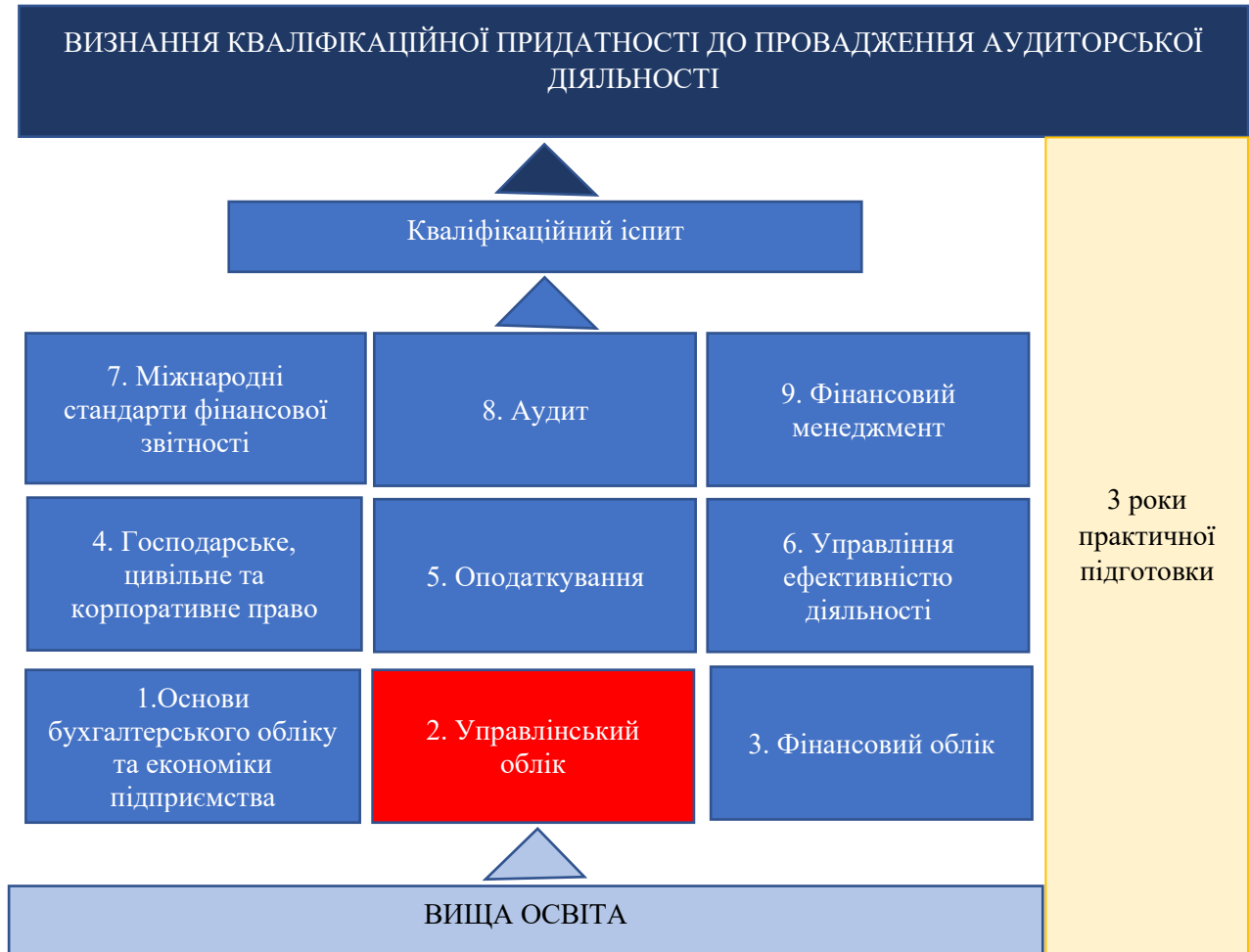

Схема 2. Визнання кваліфікаційної придатності до провадження аудиторської діяльності